

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ У ДОСЛІДЖЕННІ ПАРАДИГМИ ГЛОБАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ МЕРЕЖ

Рилач Н.М.

к.е.н., науковий співробітник НДЧ ІМВ
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

В сучасних умовах глобальна інноваційна парадигма характеризується наступними тенденціями:

1. Підприємства все більше використовують у своїй діяльності модель відкритих інновацій, що дозволяє їм ефективніше використовувати результати досліджень, які здійснюються поза фірмою. В цьому процесі значну роль відіграли процеси інтернаціоналізації інноваційної сфери, а також посилення використання інформаційно-комунікаційних технологій.
2. Збільшення мобільності науковців, прискорення розповсюдження інформації завдяки ІКТ, посилення процесу інтернаціоналізації НДДКР та зв'язків між наукою та промисловістю, участь у цьому процесі не тільки ТНК, а й малих та середніх підприємств є рушійними силами того, що інновації виходять за рамки окремої фірми та країни.
3. Дослідження, розробки та інновації стають все більше пов'язані з бізнес-стратегіями. Так, фінансові витрати на дослідження та розробки все міцніше пов'язані з розвитком нових продуктів, процесів та послуг.
4. Одним з важливих джерел інновацій стають компанії з інших галузей, інноваційні дослідження стають мультидисциплінарними, більшість інновацій базується на рекомбінації існуючих знань, концепцій та технологій. Нові рішення з інших галузей промисловості збагачують розвиток корпоративного продукту та зменшують ризики невизначеності.

Змінюється характер виконання науково-технічних досліджень. Майбутні технологічні тренди будуть визначатися більшою мультидисциплінарною кооперацією. Ці явища пов'язані з тенденцією до зростаючої залежності від зовнішніх джерел та мереж. Ця частина фундаментального дискурсу, яким чином компанії створюють нові ідеї та перетворюють їх на нову продукцію і визначається парадигмою «відкритих інновацій». Успішні відкриті інновації залежать від відкритого характеру бізнес-моделі. Оскільки знання стали ключовим ресурсом компаній, відкриті інновації повинні бути вбудовані в загальну бізнес-стратегію, яка явно визнає потенційне використання зовнішніх ідей, знань і технологій у створенні цінності. Завдяки інтеграції різних технологій, межі галузі змінюються або навіть зникають, що обумовлює необхідність нових бізнес-моделей та організаційних структур, включаючи ефективне управління людським капіталом (відкрита культура, різноманіття і т. д.).

Міждисциплінарність при дослідженні парадигми глобальних інноваційних мереж створює передумови для появи нових форм взаємодії ресурсів як на ранніх стадіях створення інноваційної продукції, так і на стадії досліджень та розробок. В сучасних умовах ефективність інноваційної діяльності країни залежить в тому числі від економії на трансакційних витратах за рахунок розвитку конкурентоспроможних інноваційних мереж. Глобальні інноваційні мережі включають в себе власні науково-дослідні установи за кордоном, а також співпрацю з зовнішніми партнерами та постачальниками.

Загалом, мережевий характер взаємодії учасників інноваційного процесу базується на таких відносинах, як внутрішньофірмових, внутрішньодержавних та внутрішньоуніверситетських. Саме мережевий характер взаємодії є в основі концепції «потрійної спіралі», яка включає в себе три основних елементи: посилення ролі університетів у взаємодії з

промисловістю та урядом; ключові інститути інноваційної економіки (наука, бізнес, держава), які прагнуть до співробітництва; додаткова функція, яка полягає в тому, що на додаток до основних функцій кожен із трьох інститутів частково бере на себе роль іншого.

Таким чином, в умовах постіндустріального розвитку та глобалізації, традиційні форми взаємодії в інноваційній сфері як між компаніями, так і між країнами, перетворюються на глобальні інноваційні мережі, в основі яких є інтернаціоналізація національних інноваційних компаній, міжнародне наукове співробітництво та розвиток відкритих інновацій. По мірі розвитку інноваційного простору з'являються інноваційні мережі, під якими розуміють комплекс взаємопов'язаних вузлів, що являють собою дослідницькі, проектні, конструкторські, маркетингові та дослідницькі заклади, а також промислові підприємства, діяльність яких організована за принципом мережі.

Для того, щоб відповідати зростаючому попиту на інновації з боку замовників, постачальників і т. д. з урахуванням загальносвітового пропозиції науково-технічних засобів, компанії все частіше адаптують так звані "екосистеми інновацій" у всіх країнах. Вони пов'язують ці глобальні інноваційні мережі з людьми, організаціями (університетами, державними установами тощо) і іншими компаніями в їх власних або інших країнах для того, щоб вирішити проблеми, знайти джерела знань і виробити ідеї. Глобальні інноваційні мережі включають власні центри НДДКР за кордоном, а також співпрацю з зовнішніми партнерами і постачальниками, у яких різні партнери грають різні ролі в залежності від характеру їх досвіду. Цей складний і відкритий шлях інновацій вимагає крос-функціонального співробітництва і взаємодії між компаніями не тільки в сфері НДДКР, але і виробництвом, маркетингом, продажами і послугами, а також розширеної взаємодії з зовнішніми сторонами, як державними, так і приватними. Чим вища потреба в міждисциплінарних міжнародних дослідженнях, тим більше

виникає потреба в кооперації багатьох професіоналів, об'єднання фінансових організаційних та інших зусиль.

Список використаних джерел:

1. Резнікова Н.В. Міжнародне співробітництво в сфері економічної політики: проблема збереження суверенітету та аналіз потенційних вигод / Н.Резнікова // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 113 (Частина II), 2013,с.с.149-159.
2. Резнікова Н.В. Феноменологія незалежності в умовах економічної глобалізації /Н.В.Резнікова // Міжнародна економічна політика. – 2016. - № 1. – С.52-73.
3. Резнікова Н. В. Економічні виклики нео-залежності: конфлікт інтересів в умовах глобальної взаємодії / Н. В. Резнікова // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право) : наук. журн. – К. : НАУ, 2013. – № 1. – С. 181–187 (0,54 друк. арк.).
4. Рилач Н. М. Механізм інтеграції країни у глобальну інноваційну систему / Наталія Михайлівна Рилач. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2012. – №111. – С. 136.
5. Рилач Н.М. Теоретичні основи формування глобальної інноваційної системи / Н. М. Рилач // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - 2012. - Вип. 110(2). - С. 82-91. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2012_110%282%29__17
6. Рилач Н. М. Значення теорії технологічних укладів в становленні постіндустріальної економіки / Н. М. Рилач // Міжнародні відносини. Серія «економічні науки». – 2016. – № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/2889/2589
7. Rylach N. M. Formation innovative paradigm: retrospective and present / N.M. Rylach // Actual problems of international relations. — Vol.1, No.127 (2016). — Mode of access:<http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/view/2953>

8. Рилач Н.М. Трансформація національної інноваційної системи України як передмова залучення до глобальних інноваційних мереж // Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». – 2018. – № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3427
9. Рилач Н.М. Перспективи реалізації в Україні інноваційної економічної моделі: глобальний підхід // Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». – 2018. – № 13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3406/3081
10. Панченко В.Г. Замкнутий цикл інновацій як інструмент інноваційного неопротекціонізму в політиці стимулювання економічної модернізації: виклики створенню інноваційної екосистеми/ В.Г. Панченко // Ефективна економіка (електронне видання) (Index Copernicus, Google Scholar). — №11— 2017. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6144>
11. Панченко В.Г. Інноваційний неопротекціонізм як новий інструмент регулювання міжнародних економічних відносин: нові проєкції неомеркантилізму / В.Г.Панченко // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 18, частина 2. — 2018 с. 139-143.